

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/37/2014
Identifikačné číslo spisu:	6707010525
Dátum vydania rozhodnutia:	23.07.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Burger
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6707010525.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Burgera a sudcov JUDr. Milana Lipovského a JUDr. Aleny Šiškovéj na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 23. júla 2014 v trestnej veci obvineného I. C. , pre prečin ohovárania podľa § 373 ods. 1 Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného, ktoré podal prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Vladimíra Várinskeho, advokáta v Banskej Bystrici proti rozsudku Okresného súdu Zvolen z 15. februára 2010, sp. zn. 3T 122/2007, v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 2. februára 2011, sp. zn. 3To 124/2010, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie obvineného I. C. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Zvolen z 15. februára 2010, sp. zn. 3T 122/2007, bol obvinený I. C. uznaný za vinného

v bode 1/ z prečinu ohovárania podľa § 373 ods. 1 Trestného zákona,
v bode 2/ prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona,
v bode 3 / prečinu ohovárania podľa § 373 ods. 1 Trestného zákona,
v bode 4/, 5/ prečinu ohovárania podľa § 373 ods. 1 Trestného zákona,
v bode 6/ prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. d/ Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

v bode 1/ rozsudku

v období od mesiaca august 2003 do 22. januára 2004 napísal na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky v Bratislave, Vojenskú prokuratúru Slovenskej republiky a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v Bratislave oznámenia, v ktorých uviedol, že starosta obce K. I. T., nar. XX. S. XXXX odcudzuje verejný majetok, vydiera občanov obce a podpálil jeho motorové vozidlo a tieto údaje šírila aj v obci K. medzi občanmi, pričom sa tieto oznámenia po preverení ukázali ako nepravdivé, čím značnou mierou ohrozil vážnosť I. T. u spoluobčanov a poškodil ho aj v zamestnaní,

v bode 2/ rozsudku

napriek tomu, že rozsudkom Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 1T 30/03, z 11. marca 2004 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5To 124/04, zo 6. júla 2004 bol právoplatne odsúdený za trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a bol mu uložený súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 10 mesiacov nepodmienečne so zaradením do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny, trest po prevzatí výzvy 19. novembra 2004 s termínom nástupu do 25. novembra 2004, nenastúpil. Následne bol samosudcom Okresného súdu Lučenec vypočutý a poučený, aby do výkonu trestu odňatia slobody do 10. decembra 2004 nastúpil, túto výzvu samosudcu však neuposlúchol a v tejto lehote do výkonu trestu odňatia slobody nenastúpil,

v bode 3/ rozsudku

dňa 12. decembra 2004 v liste, ktorý bol adresovaný na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky v Bratislave oznámil, že starosta obce K. I. T. dal úmyselne v obci K. pred domom č. XX vypnúť verejné osvetlenie, následkom čoho jeho matka S. C. spadla a poranila si chrbticu ako aj to, že voči nemu zosnoval zločineckú a teroristickú skupinu a tieto údaje šíril aj v obci K. medzi občanmi, pričom sa tieto oznámenia po preverení ukázali ako nepravdivé, čím značnou mierou ohrozil vážnosť I. T. u spoluobčanov a poškodil ho aj v zamestnaní,

v bode 4/ rozsudku

dňa 17. augusta 2005 v liste adresovanom Ministerstvu financií Slovenskej republiky Bratislava oznámil, že starosta obce K. I. T. nezákonne financuje z finančných prostriedkov obce Podnik služieb a výroby, s r.o., pri OÚ K. z dôvodu, že táto firma je údajne jeho, pričom porušuje zákonné nariadenia obce tým, že neusporadúva výberové konania a kde tieto tvrdenia sa vykonanou kontrolou ukázali ako nepravdivé,

v bode 5/ rozsudku

dňa 8. septembra 2005 v ústnej sťažnosti podanej na Lesoch Slovenskej republiky, š.p., Banská Bystrica oznámil, že vedúci Lesnej správy v Obci Divín Ing. J. C., nar. XX. K. XXXX mu odmietol vydať povolenie na samovýrobu dreva, pričom nezákonne kšeftuje s drevom na pare. č. 629, ktorá je údajne jeho majetkom ako i v lokalite Vrch Dobroč, pričom tieto oznámenia sa po vykonaní kontroly ukázali ako nepravdivé,

v bode 6/ rozsudku

dňa 4. januára 2008 v k. ú. K. v lokalite Dobročská dolina v lestnom poraste č. 233A00 na pare. č. 589/1 patriacej do lesného pôdneho fondu bez príslušného povolenia si svojvoľne napíli drevnú hmotu tak, že spíli 15 stromov, pričom sa jednalo o stromy stojace, ale aj vývraty, čo predstavovalo celkovo 2,5 priestorového metra dreviny agát, ktorú si následne odvážal do miesta svojho bydliska, pričom uvedeným konaním spôsobil pre Lesy SR, š.p., OZ Kriváň škodu odcudzením vecí v celkovej výške 35,45 € (1 068 Sk).

Za skutok číslo 1/ súd podľa § 44 Trestného zákona upustil od uloženia súhrnného trestu vzhľadom k tomu, že považuje trest, ktorý bol obvinenému uložený rozsudkom Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 2T 159/04, zo 7. decembra 2004, právoplatný v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3To 39/05, z 23. marca 2005, ktorým mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 4 mesiace so zaradením do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny, na ochranu spoločnosti a nápravu páchatel'a za dostatočný.

Za skutky číslo 2/ až 6/ mu uložil podľa § 373 ods. 1 Trestného zákona, § 37 písm. h/, písm. m/, § 38 ods. 2, ods. 4, § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Trestného zákona súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku súd obvinenému uložil povinnosť nahradiť škodu Lesom štátny podnik OZ Kriváň vo výške 35,45 €.

Proti rozsudku podal obvinený I. C. odvolanie.

Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 2. februára 2011 bolo odvolanie obvineného I. C. podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietnuté.

Obvinený I. C. písomnými podaniami z 31. januára 2012, 28. mája 2012 (č. l. 526 a 570) podal dovolanie proti rozsudku Okresného súdu Zvolen z 15. februára 2010, sp. zn. 3T 122/2007, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 2. februára 2011, sp. zn. 3To 124/2010 (správne má byť uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici). Dovolania doplnil 12. decembra 2012 (č. l. 580) prostredníctvom obhajcu JUDr. Vladimíra Varínskeho.

V dovolaní poukázal na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu a naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku, že v predmetnej trestnej veci konal a rozhodoval sudca, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku dovolateľ uviedol, že v trestnom konaní sa v štádiu konania pred súdom, v priebehu hlavného pojednávania - v zmysle ust. § 34 Trestného poriadku bránil sám, pretože nebol zastúpený obhajcom. Je presvedčený, že v jeho prípade sa jednalo o prípad tzv. povinnej obhajoby v zmysle ust. § 37 ods. 2 Trestného poriadku, teda keď existujú pochybnosti o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať. Skutočnosť, že súd prvého stupňa takúto pochybnosť mal, vyplýva z jeho postupu, keď tento uznesením pribral do konania súdnych znalcov z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria a psychológia. Zo záveru znaleckého posudku vyplynulo, že obvinený bol schopný rozpoznať nebezpečnosť svojho konania a svoje konanie ovládať. Súd prvého stupňa svojim opatrením zrušil ustanoveného obhajcu. Takýto postup súdu prvého stupňa považuje obvinený za non lége artis, nakoľko závery znaleckého dokazovania, podľa ktorých netrpí žiadnou duševnou poruchou, môžu mať zásadný význam z hmotnoprávneho hľadiska, t.j. z hľadiska jeho prípadnej trestnej zodpovednosti, nie však z hľadiska, či existovali alebo neexistovali pochybnosti o jeho spôsobilosti náležite sa obhajovať. Odvolací súd nadobudol obdobné pochybnosti, aké mal súd prvého stupňa, preto na základe jeho žiadosti z 12. mája 2010 mu opatrením z 4. júna 2010, sp. zn. 3To 124/2010, obhajcu ustanovil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku obvinený uviedol, že predmetnú trestnú vec prejednával a v konečnom dôsledku rozhodol samosudca, ktorý mal byť podľa ust. § 31 Trestného poriadku z vykonávania úkonov tohto trestného konania vylúčený. Námietke zaujatosti nebolo vyhovené. V tejto súvislosti poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax, tzv. zásadu alebo teóriu zdania, ktorá sa v praxi aplikuje v súvislosti s právom každého na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivá, verejne a v primeranej lehote prerokovaná nezávislým a nestranným súdom. Podľa tejto teórie pritom nestačí, ak sa ten ktorý sudca subjektívne cíti byť nestranným a nezávislým, ale tento sa musí nezávislým a nestranným objektívne javiť aj navonok.

Obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací dovolaniu obvineného vyhovel a podľa ust. § 386 ods. 1, ods. 2, ust. § 388 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku rozhodol tak, že rozsudkom Okresného súdu Zvolen z 15. februára 2010, sp. zn. 3T 122/2007, a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 2. februára 2011, sp. zn. 3To 124/2010, bol z dôvodu podľa ust. § 371 ods. 1 písm. c/, písm. e/ Trestného poriadku porušený zákon v ustanoveniach § 37 ods. 2 Trestného poriadku a § 31 ods. 1 Trestného poriadku v neprospech obvineného I. C.. Aby zrušil rozsudok Okresného súdu Zvolen z 15. februára 2010, sp. zn. 3T 122/2007, a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 2. februára 2011, sp. zn. 3To 124/2010. Zároveň aby zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozsudky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili svoj podklad. Prikázal Okresnému súdu Zvolen, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol a nariadil, aby vec prerokoval a rozhodol iný sudca.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril okresný prokurátor, ktorý v jeho písomnom vyhotovení z 22. januára 2014 uviedol, že dovolanie obvineného nepovažuje za dôvodné a opodstatnené, nakoľko skutkový stav bol okresným súdom zistený správne, spoľahlivo a v rozsahu postačujúcom pre objektívne rozhodnutie veci. Všetky dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom, v súlade s platnými ust. Trestného poriadku. Podľa jeho názoru postupom orgánov činných v prípravnom konaní a následne v konaní pred súdom neboli porušené práva na obhajobu obvineného. Obvinený mal opatrením súdu ustanoveného obhajcu JUDr. Radka Petruňa, ktorý sa v zastúpení koncipientkou Mgr. Evou Trangošovou zúčastnil hlavného pojednávania dňa 15. februára 2010. Podľa názoru prokurátora nie je naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku. O námietkach podaných obvineným bolo rozhodnuté konajúcim sudcom riadne a včas. Z obsahu podaných námietok vyplýva, že smerovali proti procesnému postupu sudcu. Prokurátor navrhol, aby dovolací súd na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného I. C. podľa § 382 písm. c/ odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) na základe podaného dovolania zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku) za splnenia podmienok uvedených v § 373 Trestného poriadku, v zákonnej lehote a mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku). Dospel však k záveru, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. e/ Trestného poriadku.

V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že uznesením Okresného súdu Zvolen z 3. októbra 2008 (č. l. 210) nariadil vyšetrenie duševného stavu obvineného dvoma znalcami z odboru zdravotníctvo odvetvie psychiatria. Obvinený sa na vyšetrenie nedostavil. Uznesením Okresného súdu Zvolen z 9. marca 2009 (č. l. 249) bolo nariadené vyšetrenie duševného stavu u obvineného I. C. pozorovaním v zdravotníckom ústave. Zároveň bol uznesením súdu z 25. augusta 2009 pribratý na vyšetrenie duševného stavu obvineného znalec z odboru psychológie, odvetvie klinická psychológia. Opatrením Okresného súdu Zvolen z 8. decembra 2009 (č. l. 312) bol obvinenému I. C. ustanovený obhajca podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku v osobe JUDr. Radka Petruňa. Dňa 4. januára 2010 požiadal uvedený obhajca o oslobodenie od povinnosti obhajovania obvineného v predmetnej trestnej veci z dôvodu, že obvinený nespolupracoval a vyjadril sa, že nemá záujem o obhajobu žiadnym obhajcom, bude sa obhajovať sám. Na hlavnom pojednávaní 15. februára 2010 súd rozhodol o oslobodení od povinnosti obhajovania obvineného JUDr. Radkom Petruňom, pretože vzhľadom na závery znaleckého posudku z odboru psychiatrie boli rozptýlené pochybnosti o spôsobilosti obvineného účinne sa obhajovať v konaní pred súdom. Predtým než obvinený sa rozhodol opustiť pojednávaciu miestnosť, súd ho poučil o možnosti konať v jeho neprítomnosti. Následne po vykonaní dokazovania súd vyhlásil rozsudok.

Proti rozsudku prvostupňového súdu podal obvinený odvolanie. Krajský súd v Banskej Bystrici určil verejné zasadnutie na 19. mája 2010, na ktoré sa obvinený nedostavil, ale písomne požiadal súd o zastupovanie právnikom. Opatrením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 4. júna 2010 (č. l. 437) bol obvinenému podľa § 40 ods. 2 Trestného poriadku ustanovený obhajca JUDr. Štefan Lacek z dôvodu, že obvinený nemal dostatočné prostriedky na obhajobu. Na verejnom zasadnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici konanom 18. augusta 2010 obvinený podal námietku zaujatosti proti senátu, prokurátorovi, obhajcovi a celému krajskému súdu. Po rozhodnutiach o námietkach zaujatosti krajský súd uznesením z 15. februára 2010 odvolanie obvineného zamietol.

Za tohto stavu Najvyšší súd Slovenskej republiky je toho názoru, že u obvineného I. C. nedošlo z materiálneho hľadiska k porušeniu jeho práva na obhajobu. Skutočnosti zakladajúce dôvod povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku nie sú konkretizované priamo v zákone, ale posúdenie tohto dôvodu je zverené súdu a v prípravnom konaní prokurátorovi, ktorých úvaha sa odvíja od individuálnych okolností ovplyvňujúcich spôsobilosť obvineného náležite sa obhajovať. Záver o existencii dôvodu povinnej obhajoby sa musí opierať o konkrétne zistenie takých telesných alebo duševných chýb obvineného, ktoré s ohľadom na ich charakter a rozsah mu neumožňujú náležite sa obhajovať, resp. dôvodne vzbudzujú pochybnosti o tom, či obvinený je spôsobilý sám sa obhajovať. Napríklad také pochybnosti môžu vzniknúť u obvineného, ktorý je veľmi vysokého veku a je trvalé

umiestnený v domove dôchodcov, lebo vysoký vek, nutná starostlivosť inej osoby o neho a istá odlišnosť od obvyklého samostatného spôsobu vedenia života sú výraznými obmedzeniami, ktoré vedú k oslabeniu racionálneho úsudku a tým i k podstatnému zníženiu jeho schopnosti uplatniť vlastné obhajovacie práva bez pomoci obhajcu. V posudzovanej veci o takýto prípad nejde. Zo znaleckého posudku znalcov z odboru psychiatrie (č. l. 295 - 307) vyplýva, že obvinený netrpí žiadnou duševnou poruchou alebo chorobou. Správanie sa probanda vyplýva z jeho povahových vlastností ako nedôverčivosť, pocity krivdy, kverulačné tendencie, ktoré sa v praxi prejavujú ako sťažovateľstvo na čokoľvek alebo kohokoľvek. U probanda sa prejavuje snaha mstiť sa a znepríjemňovať život, ak niekto nejedná presne podľa jeho predstáv, alebo nezdieľa jeho názor.

Napriek tomu, že nebol u obvineného dôvod povinnej obhajoby, druhostupňový súd mu ustanovil na požiadanie obhajcu podľa § 40 ods. 2 Trestného poriadku. Zákon v záujme toho, aby právo na právnu ochranu v trestnom konaní nebolo limitované ekonomickými pomermi obvineného, stanovuje možnosť, aby bol obvinenému, ktorý nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby, ustanovený obhájca z advokátov, a to aj v prípadoch, keď nejde o povinnú obhajobu. Predpokladom pre tento postup je, že obvinený požiada o ustanovenie obhajcu a že preukáže, že nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby.

Postupom súdov neboli porušené žiadne ustanovenia Trestného poriadku týkajúce sa povinnej obhajoby obvineného, preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku naplnený nebol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že v priebehu trestného konania obvinený podával neopodstatnené námietky zaujatosti, s ktorými sa musel súd následne zaoberať. Námietky smerovali proti procesnému postupu sudcov.

Podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 4 Trestného poriadku, alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31 Trestného poriadku. Účelom citovaného zákonného ustanovenia je zamedziť aktivitám strán v trestnom konaní podávať ničím nepodložené námietky zaujatosti a tým spôsobovať zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Q námietkach podaných obvineným bolo súdmi rozhodnuté riadne a včas. Je potrebné vychádzať z toho, že podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nikto nemôže byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Meradlom pre hodnotenie objektivity sudcu nemôže byť subjektívne hľadisko účastníka konania, ktoré je spravidla motivované tým, že súd nekoná a nerozhoduje podľa jeho predstáv. Z uvedeného vyplýva, že ani tento dôvod dovolania naplnený nebol.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nie sú splnené dôvody dovolania predpokladané ustanovením § 371 ods. 1 písm. c/, písm. e/ Trestného poriadku, preto dovolanie obvineného I. C. na verejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku ako nedôvodné odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.